
A kormány általános politikájának meghatározásáról

Petrétei József*

Az Alaptörvény azzal a rendelkezéssel, hogy a miniszterelnök határozza meg a Kormány általános politikáját,¹ *jelentős változást* hajtott végre a miniszterelnöki elvű magyar parlamentáris kormányzati rendszerben: megerősítette a kormányfőnek a Kormányon belüli helyzetét, valamint a kormányzati politika alakítására gyakorolt hatását, és így a kormányzás irányainak kijelölését.² A meglehetősen generális és lapidáris alkotmányi rendelkezésből már a szó szerinti értelmezés alapján is megállapítható, hogy a miniszterelnök a Kormány általános politikáját megállapító *hatáskört* kapott, ami egyfelől szükségessé teszi a közelebbi fogalmi meghatározást, másfelől azonban tág értelmezési tartományt jelöl ki az alkotmányinterpretáció számára, így ennek az előírásnak az alkotmányjogi konkretizálása meglehetősen komplikált. Az erre tett rövid kísérlet az alábbiakban foglalható össze.

1. Első megközelítésben ez az alaptörvényi rendelkezés azt a *jogot* adja a miniszterelnöknek, hogy a Kormány politikájának keretét, céljait és meghatározott prioritásait megállapítsa, a Kormány közös központi politikájának irányát megszabja. Az alaptörvényi előírás ezt a funkciót *egyedül és kizárólag a miniszterelnöknek* adja meg, vagyis e rendelkezés hatásköri norma, amelynek a tartalma azonban jogilag – pontosabban jogdogmatikailag – alig írható körül.³ A szabályozás alkotmányjogilag azonban azt is jelenti, hogy a miniszterelnöknek biztosított kizárólagos jog a Kormány vagy az egyes miniszterek bármilyen kötelező közreműködését, de más alkotmányos szervek – különösen a parlament – általi közvetlen befolyást is elhárítja. Az *általános politika meghatározásán* lényegében az alapvető jelentőségű, a kitűzött politikai célok érvényesítése szempontjából *fontos, érdemi, irányító jellegű döntést* kell érteni, amely mindig lényeges, jelentősnek tartott ügyeket ölel fel. Ehhez azonban bizonyos körülmények között egyedi

* Egyetemi tanár, Pécsi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Alkotmányjogi Tanszék.

¹ Lásd az Alaptörvény 18. cikk (1) bekezdését.

² A magyar alkotmányos rendszerben a közjogi szabályok (döntési jogkörök, politikai felelősségi alakzatok) a miniszterelnököt az államvezetés központi szereplőjévé teszik. Vö. Stumpf István: A kormány alkotmányos jogállása, *Új Magyar Közigazgatás* (2) 2015, 10. o.

³ Az erre irányuló szándék maga is meglehetősen általánosra sikeredett. Vö. a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ktrf.) 2. §-ával.

intézkedések is tartozhatnak akkor, ha ezeknek alapvető politikai jelentőségük van. A miniszterelnök az általános politika meghatározásának keretében a kormányzati politikának azonban legtöbbször csak az irányait, elveit adja meg, ami rendszerint önálló alakító jellegű megvalósítást és konkretizálást igényel, és amelyet az illetékes miniszterek végeznek el. A szabályozás jellegéből adódóan a miniszterelnöknek jelentős *politikai mozgástere* van abban, hogy mely kérdésekre milyen módon gyakorol befolyást. Az ő feladata és egyben kötelessége az az értékelés, hogy vajon adott kérdést olyan jelentősnek tart-e, hogy ezt a Kormány általános politikájának szintjére emelje. Így például olyan ügyeket, amelyeknek nagy politikai jelentőséget tulajdonít, ide vonhat, más kérdéseket viszont, amelyeknek számára nincs vagy még nincs jelentősége, legfeljebb reszortügyeknek tekint és az egyes minisztereknek enged át.

2. Az Alaptörvény nem magyarázza meg, hogy *tartalmilag* mit kell érteni a Kormány általános politikáján. A Kormány általános politikájának meghatározása jogilag szinte lehetetlen, ennek legfeljebb a normatív határai jelölhetők ki, tartalma azonban az adott, követett politika jellegéből adódik. Az általános kormányzati politika rendszerint azokat az ügyeket jelöli, amelyek az állam és a társadalom alapvető intézményeit és irányítását egészében érintik. Az általános kormányzati politika minden olyan feladatot, problémát és kérdést átfog, amely – mind a bel-, mind a külpolitika értelmében – a kormányzati politika lényeges tartalmát, ennek főbb elemeit jelenti, beleértve a fenntartás mellett a megváltoztatás és a továbbfejlesztés lehetőségét is, tehát a kormányzati politika meghatározásába beleértendő ennek az esetleges vagy szükséges korrekciója is. Ebből következően az *általános politika meghatározása* – a politikai folyamatok sajátosságai miatt – *dinamikus és részben folyamatos* jellegű, és bármikor változtatható, vagy a már közölt politika megszüntethető és új általános politikával váltható fel. Nem öleli fel viszont a Kormány politikájának minden részletét, hanem csak azt az általános politikai irányultságot,⁴ azt a *politikai keretet*, amelyen belül a Kormány és az egyes miniszterek tevékenykednek. A Kormány általános politikája tehát ebben az értelemben nem az ágazati vagy szakpolitikák összessége, hanem ezek irányának meghatározására vonatkozó főbb elképzelések, célok és feladatok köre. A Kormány miniszterelnök által meghatározott általános politikája egyrészt *folyamatos cselekvési irányt* jelent a Kormány (és a miniszterek) számára, másrészt *viszonyítási pontként* funkcionál annak megítélésében, amit a Kormány, illetve a miniszterek tesznek vagy tenni szándékoznak. Ezért a Kormány általános politikájának elfogadása a kormánytagság (miniszterség) politikai előfeltétele.⁵ Az általános kormányzati politika meghatározása nyilván bizonyosan magában foglal összehangoló tevékenységet is, ami lehetővé teszi a miniszterelnöknek, hogy a miniszterek számára konkrét feladatokat határozzon meg.⁶ Nyilvánvaló az is, hogy a Kormány általános politikájának meghatározása felöleli a végrehajtásának

⁴ Természetesen a politikai irányultság számára egyedi ügyek és kérdések is lényegesek lehetnek, ezért ezek az általános politikában is megjelenhetnek.

⁵ Vö. Bragyova András: *Az új alkotmány egy koncepciója*. Budapest, MTA Állam- és Jogtudományi Intézete, 1995, 94. o.

⁶ Lásd a Ktrf. 3. § (2) bek. c) és d) pontját.

irányítását is.⁷

3. *Funkcionális* megközelítésben az általános politika meghatározása nem jelentheti azt, hogy egyfelől a miniszterelnök az egyes miniszterek reszortirányítását csorbíthatná, vagy tőlük konkrét feladat- és hatásköröket vonhatna el, másfelől pedig a kormányzati döntéshozatalban a miniszterek közötti véleménykülönbségek számára még lehetőséget kell teremtenie. Ellenkező esetben a miniszterelnök egyedül hozhatna döntést a Kormány hatáskörébe tartozó kérdésekben. A miniszterelnök az önálló reszortvezetésre vonatkozó hatáskört csak akkor lépi át, ha az általános politika meghatározása olyan részletességgel történik, hogy e politika közigazgatási végrehajtására konkrét egyedi utasításokat tartalmaz. A miniszterelnök általános politikát meghatározó döntéseinek tehát a miniszterek számára a lényeges politikai súlyú területeken még annyi *alakítási mozgásteret* kell hagyniuk, hogy ezt ők saját elhatározásuk alapján tölthessék ki tartalommal, és ez akár még véleménykülönbségeket is eredményezhet. Az általános politika meghatározása tehát a miniszterek önálló irányítási jogát⁸ nem szüntetheti meg, és erre nem telepedhet rá. Ugyanabban az ügyben tehát az általános politika meghatározásával a reszortfelelősség egyetlen esetben sem száll át a miniszterelnökre.

4. Az Alaptörvény arról sem rendelkezik, hogy az általános kormányzati politika meghatározása *mikor, milyen módon és milyen formában* történik, vagyis erre nem ír elő sem időpontot (pl. a miniszterelnök megválasztásának időpontját), sem pedig formakényszert (pl. miniszterelnöki rendeleti vagy normatív utasítási formát). Ahhoz azonban, hogy a Kormány általános politikája megismerhető legyen, a miniszterelnöknek nyilatkoznia kell az elképzeléseiről, a kormányzati politika fő céljairól és irányáról. Az ugyanis nyilvánvaló, hogy a Kormány általános politikája meghatározásának valamilyen formát kell öltenie, mert e nélkül bizonytalanná válik, hogy a miniszter milyen keretek között irányítsa önállóan a tárcáját, illetve lássa el feladatát.⁹ Az általános politika meghatározásának hatáskör-gyakorlásánál az egyértelműséget és ennek kifejezett megnevezését már csak azért is meg kell követelni, mert az erre vonatkozó miniszterelnöki döntés mind a Kormánnyal, mind a miniszterekkel szemben alkotmányjogilag kötelező hatást fejt ki.¹⁰ Ezért az általános politika meghatározása valamiféle aktust feltételez, amin keresztül az államirányítást – az egységes kormányzati munka érdekében – a kormányon belül az egyes reszortokkal szemben érvényesíteni kell. Természete szerint az általános politika meghatározása kormányzati aktus, *államirányítási rendelkezés*, amely a miniszterelnök politikai mérlegelési körébe tartozik. Ez a mérlegelés nemcsak az

⁷ Ezt a Ktfr. 2. § (1) bekezdése is tartalmazza. A 2. § (2) bekezdés a) pontja szerint a miniszterelnök „közvetlenül irányítja a Miniszterelnökséget vezető miniszter, a miniszterelnök kabinetfőnöke, valamint a Miniszterelnöki Kormányiroda közigazgatási államtitkára tevékenységét.”

⁸ Alaptörvény 18. cikk (2) bek.

⁹ Az Alaptörvény 18. cikk (2) bekezdése szerint „[a] miniszter a Kormány általános politikájának keretei között önállóan irányítja az államigazgatásnak a feladatkörébe tartozó ágazatait és az alárendelt szerveket, valamint ellátja a Kormány vagy a miniszterelnök által meghatározott feladatokat.”

¹⁰ Ezért célszerű volna legalább a Kormány ügyrendjében bizonyos minimális feltételeket előírni arra, hogy a Kormány általános politikáját meghatározó miniszterelnöki döntésnek milyen formai elemekkel kell rendelkeznie, továbbá elég-e szóban közölni vagy írásba kell-e foglalni.

általános politika tartalmának meghatározására terjed ki, hanem arra is, hogy melyik rendelkezésének akar ilyen minőséget adni. Mivel az általános politika meghatározása nincs alávetve formai előírásoknak, ezért ez történhet szóban vagy írásban, és nincs szükség az ilyenként történő megjelölésre sem. Előkészítése sem tekinthető formalizáltnak. A miniszterelnöknek azonban erről ajánlott informálnia a tematikailag illetékes minisztert, jóllehet ez jogilag nem kötelező a számára, viszont politikai szempontból a meglepetések elkerülése érdekében mindenképpen ajánlott. A legitimitás erősítése azt is igényli, hogy a főbb tartalmi elemekkel a közvélemény is tisztában legyen. Az általános politika meghatározására sor kerülhet miniszterelnöki nyilatkozat formájában, amelyek lehetnek miniszterelnöki rendelkezések, utasítások, akár pusztán akarati, cél- és szándéknyilatkozatba foglalva. Megfogalmazhatók az Országgyűlésben napirend előtti felszólaláskor, de a miniszterelnök a megválasztásakor tematikusan átfogó programbeszédet is tarthat, amelyben vázolja a politikai elképzeléseit, törekvéseit, a kormányzás során megvalósítandó, elérendő célokat és terveket. Erről azonban az Országgyűlésben nem tartható szavazás, mert az Alaptörvény szerint az általános politika meghatározására kizárólag a miniszterelnök kapott felhatalmazást.¹¹ Mivel a miniszterelnök az Országgyűlésben felszólalhat, ezért időről időre szintén kinyilváníthatja a Kormány általános politikáját. Erre sor kerülhet kormányúléseken is, illetve a koalíciós partnerrel vagy partnerekkel folytatott megbeszéléseken szintén.

5. A miniszterelnöknek a Kormány általános politikáját meghatározó joga nem jelenti azt, hogy ezt a kormányfő bármiféle kötöttség nélkül gyakorolhatná, illetve ennek a politikának a „meghatározása” ténylegesen pusztán a saját – tetszőleges – döntése lenne. E *kötöttségek egyfelől jogi, másfelől politikai* jellegű szempontokra oszthatók. A *jogiaknál* kiemelendő, hogy a miniszterelnök is alá van rendelve az alkotmányjogi korlátozásoknak: az Alaptörvény rá is kötelező, csakúgy, mint a jogszabályok,¹² vagyis az általános politikát meghatározó döntései alaptörvényellenes és jogellenes rendelkezéseket nem tartalmazhatnak, mert nem áll a jog felett. Ha a politika az alkotmányba vagy a törvényekbe ütközik, akkor ennek jogi kötőereje nincs, és a címzettek ezt az általános politikát nem ültethetik át, különben jogsértést követnének el. Az ellentmondás a hatályos jog és az általános politika meghatározása között azonban csak ritkán fordul elő, mivel az általános politika a programszerű karakterének megfelelően a jövőbeli törvény- vagy jogszabály-módosításokat célozza. Olyan jogpolitikai elképzeléseket tehát, amelyek a hatályos jog változtatására irányulnak, természetesen meg lehet fogalmazni, de ezek is csak jogszerűen valósíthatók meg. A parlamentáris rendszer gyakorlatában a miniszterelnök a jogi korlátozások mellett további, gyakran sokkal hatékonyabb *politikai korlátozásoknak* is alá van vetve. *Koalíciós kormányzásnál*, amelyben több párt szövetkezett, és amelyek közül egyik sem rendelkezik egyedül a parlamentben

¹¹ A korábbi Alkotmány szerint az Országgyűlés a miniszterelnök megválasztásakor egyúttal a Kormány programjának elfogadásáról is döntött. Az új alaptörvényi szabályozás ezt már nem írja elő, mivel „[a]z általános politika kialakítása tehát a miniszterelnök saját terepuma, a minisztereknek, de még a Kormánynak mint testületnek sincsenek »jogai« a miniszterelnökkel szemben. Az általános politika kialakítása terén a miniszterelnök nem szavazható le.” Csink Lóránt: *Mozaikok a hatalommegosztáshoz*, Budapest, Pázmány Press, 2014, 71. o.

¹² Alaptörvény R) cikk (2) bek.

abszolút többséggel, a miniszterelnök a Kormány általános politikája meghatározásának hatáskörét ténylegesen csak az alapul fekvő koalíciós megállapodás keretében és a koalíciós partner(ek) beleegyezésével gyakorolhatja. A koalíciós megegyezés következménye lehet ugyanis, hogy a kormányzásra vonatkozó politikai elképzeléseket és törekvéseket jelentős mértékben előre meghatározzák, mint a közös kormányzás feltételét. Jóllehet a miniszterelnököt ez a koalíciós megállapodás jogilag nem köti, de a Kormány általános politikájának meghatározásakor erre mégis tekintettel kell lennie, különben a közös, koalíciós kormányzás fennmaradását kockáztatná. A kormányzóképeség megtartása érdekében legtöbbször a legkisebb közös nevező alapján lehet döntést hozni, így az általános politika meghatározásánál erre figyelemmel kell lennie. *Egypárti kormányzás* esetében is a miniszterelnök a gyakorlatban messzemenően függ az őt támogató parlamenti többségtől: a megbízatását ugyanis az országgyűlési képviselők többségétől nyeri, ezért e többségre tekintettel a miniszterelnök hatalmi helyzete korlátozott, és a politika meghatározásában sem járhat el tetszőlegesen, illetve önkényesen. A többség nyilvánvalóan olyan miniszterelnöknek ad bizalmat, aki ennek a többségnek a politikai céljait, törekvéseit, elképzeléseit törekszik megvalósítani, azaz ezekkel összhangban határozza meg a Kormány általános politikáját, illetve a politikai célok megvalósításához gyakran a többség által megszavazott törvényi szabályozásra van szükség, és emiatt a miniszterelnök e többség támogatására van utalva. Ezen túlmenően a megbízatása folyamatosan függ a parlamenttől, mivel őt konstruktív bizalmatlansági indítvány megszervezésével bármikor leválthatják. E függőség azt eredményezi, hogy a miniszterelnök az általános politikát meghatározó döntése előtt mindig meg fogja szerezni magának az őt támogató frakciónak és pártvezetésnek a beleegyezését, már csak azért is, hogy ennek a politikának a megvalósítását ilyen módon is biztosítsa. Így a miniszterelnöknek a Kormány általános politikáját meghatározó döntése a gyakorlatban semmi esetre sem bizonyul „magányos elhatározásnak” vagy spontán aktusnak, vagy akár politikai hatalmi szónak. Ezt ugyanis mindig olyan informális tisztázó és összehangoló folyamat előzi meg, amiben számos (párt- és parlamenti) testület és fórum vesz részt, és amiben egyeztetnie kell a parlamenti többség vezető személyiségeivel. A Kormány általános politikája tehát valójában a parlamenti többség politikája a Kormány számára, olyan kormányzati politika, amelyet azonban az e többségtől függő miniszterelnök határoz meg. Ebből következtetni lehet az „*általános politika*” időtartamára is, amely egyrészt a parlamenti ciklushoz igazodik, másrészt a miniszterelnökhöz kötött: ha a kormányfőnek mennie kell, az általa meghatározott kormányzati politikának is vége, mert az új miniszterelnök új általános kormányzati politika meghatározására jogosult, ami persze szintén az új miniszterelnököt támogató többség politikai elképzeléseihez igazodik. Ennyiben az Alaptörvénynek ez a miniszterelnök számára hatáskört megállapító rendelkezése valójában – a parlamentáris kormányzati rendszer logikája következtében – korlátozott természetű. Ezen túlmenően a miniszterelnök az általános politika meghatározásának gyakorlásakor tanácsért és segítségért fordulhat más intézményekhez és/vagy személyekhez. Ez azonban a saját személyes mérlegelésén múlik, így az előkészítésbe bekapcsolhatja a

Miniszterelnöki Kabinetirodát, a Miniszterelnöki Kormányirodát,¹³ a Miniszterelnökséget vagy más reszortok további anyagait és elképzeléseit kérheti be, illetőleg fordulhat kormánybizottságokhoz, kormánykabinetekhez.

6. A Kormány általános politikájának *címzettjei* a miniszterek és a Kormány, illetve ennek döntés-előkészítő szervei, mint pl. a kabinetek.¹⁴ Más alkotmányos szervekkel szembeni kötöttség azonban jogi értelemben nem áll fenn. A *miniszterek* a saját reszortterületükön *kötve vannak* ehhez a politikához, ennek keretei között kell önállóan irányítaniuk a feladatkörükbe tartozó területeket és szerveket. Ennek következtében a Kormány általános politikája meghatározásának joga *korlátozza a miniszter reszortönállóságát és felelősségét*, és azt eredményezheti, hogy a miniszterek ennyiben a miniszterelnöknek e politika tekintetében alá vannak rendelve, anélkül persze, hogy amúgy jogilag alárendeltségi viszonyban állnának. A miniszterelnök joga és kötelessége, hogy az általános politikát meghatározó döntése érvényesítését figyelemmel kísérrje, és a kormánytagokkal szemben ennek megvalósítását megkövetelje. Ezt támasztja alá a miniszternek a miniszterelnökkel szembeni felelőssége.¹⁵ A kormánytagokkal szembeni eszköztár több elemből tevődik össze: a miniszter beszámoltatása a tevékenységéről, az általános politika végrehajtásának számonkérése, nyilvános kritika megfogalmazása, figyelmeztetés, rosszallás kifejezésre juttatása, végső esetben pedig a miniszter felmentésének kezdeményezése a köztársasági elnöknel.

7. A Kormány általános politikájának a meghatározásáért a *miniszterelnök teljes és egyedüli alkotmányjogi felelősséget visel* az Országgyűléssel szemben.¹⁶ Abban az esetben, ha a miniszterelnök a hivatali feladatai ellátásában akadályoztatva van, a kötelező hatáskörei átszállnak az általa kijelölt helyettesére,¹⁷ így a Kormány általános politikájának a meghatározása is.

8. A miniszterelnöknek egyfelől a Kormány általános politikájának meghatározásából, másfelől a kormányzásért viselt személyes felelősségéből is levezethető hatásköre van arra, hogy a *tárcák politikai szándékait egymással összehangolja*, a célkonfliktusokat az egyes tárcák programjai között feloldja, és a tárcák tevékenységét a Kormány jövőorientált politikai koncepciójának egészébe illessze be, vagyis bizonyos koordinációs és tervezési hatáskört gyakoroljon. Ezt konkretizálja az a rendelkezés, amely szerint a miniszterelnök meghatározza és koordinálja a miniszterek tevékenységét, amelynek keretében iránymutatást adhat a miniszterek részére a tevékenységük végzésével összefüggésben.¹⁸ A reszort-

¹³ Vö. a Ktfr. 6. § (2) bekezdésével.

¹⁴ Közvetlenül a minisztériumi tisztviselők, a kormányzati hivatalnokok nem, de közvetett kötöttség azonban van, mivel a miniszterek felelőssége az ő tevékenységükre is kiterjed, és erre nekik is tekintettel kell lenniük. Konfliktusos esetben, ha a miniszter nem tartja magát az általános politikához, a miniszter utasításait kell követniük.

¹⁵ Alaptörvény 18. cikk (4) bek.

¹⁶ Lásd részletesebben Chronowski Nóra – Petrétei József: Az alkotmányjogi felelősségről, *Jogtudományi Közlemény*, (2012) 7-8., 277–287. o.

¹⁷ Az Alaptörvény 16. cikk (2) bekezdése szerint „[a] miniszterelnök rendeletben a miniszterek közül egy vagy több miniszterelnök-helyettest jelöl ki.” A Ktfr. 2. § (4) bekezdése kimondja, hogy „[a] miniszterelnök a rendeletében kijelölt miniszterelnök-helyettes tekintetében meghatározza a helyettesítése rendjét.”

¹⁸ Ktfr. 2. § (2) bek. b) pont

összehangolás, az egyes szándékok napi politikai koordinálása, továbbá a rövid vagy közepes határidejű program- és céltervezés tehát a miniszterelnök dolga. Ennek a rezortokon átnyúló összehangoló hatáskörnek kell biztosítania a kormánypolitika egységességét és ennek kifelé irányuló végrehajtását. Ez az Alaptörvényből csak közvetetten adódik, de indirekt módon levezethető: eszerint a miniszterelnök a miniszterek számára feladatokat határozhat meg,¹⁹ a feladatmeghatározás pedig érintheti a Kormány politikájának egységessége és végrehajtása biztosítását is.²⁰ Ezen keresztül a miniszterelnöknek tehát alkalma nyílik a kormánypolitika összehangolására, a miniszterek közötti véleménykülönbség esetén valójában ő dönt, még akkor is, ha ez *expressis verbis* nincs szabályozva.²¹ E koordinálási és tervezési tevékenység eredményei természetesen nem kötelező javaslatok, kezdeményezések maradnak mindaddig, amíg ezeket nem ültetik át kabinethatározatokká vagy a miniszterelnök döntésévé. E feladat-meghatározás azonban – ahogyan erről már volt szó – nem vonhat el miniszteri hatáskört, azt nem üresítheti ki, és a feladat-meghatározásnak az adott miniszter hatáskörébe tartozónak kell lennie.²² A miniszterelnök a koordinációs és tervezési funkciók teljesítéséhez igénybe veheti a kormánykabineteket, továbbá a saját kabinetjét, a miniszterelnöki kormányirodát, továbbá a Miniszterelnökséget megfelelő szervezeti struktúrával alakíthatja ki (pl. tervezési csoportok intézményesítése, projektvonatkoztatott munkastábok, keresztreferatúrák alkalmazása stb.).

A miniszterelnök azonban – kiemelkedő és meghatározó szerepe ellenére – nem azonos a Kormánnyal, és a Kormány jogilag nem a miniszterelnök szerve. Ebből az következik, hogy a Kormány hatásköreit nem vonhatja el, helyette egyedül nem gyakorolhatja, továbbá nem vonhatja el a miniszterek Alaptörvényben biztosított hatáskörét sem,²³ mert ez az Alaptörvény megsértését eredményezné.

¹⁹ Alaptörvény 18. cikk (2) bek.

²⁰ A rendeleti konkretizálás szerint biztosítja a kormányzati döntések érvényesülését. Ktfr. 2. § (2) bek. c) pont

²¹ A Kormány ügyrendjéről szóló 1144/2010. (VII. 7.) Korm. határozat (a továbbiakban: Ügyrend) 66. pontja szerint „[a] Kormány ülésén jelen lévők az előterjesztésről, illetve az egyéb döntést igénylő kérdéssről tanácskozást folytatnak, amelyet követően a miniszterelnök összefoglalja a tanácskozás során elhangzottakat, és kimondja a Kormány döntését.” Az Ügyrend 76. pontja rögzíti, hogy „[a] Kormány a Közigazgatási Államtitkári Értekezlet, illetve a kabinet javaslata alapján az előterjesztés elfogadásáról vita nélkül határozhat, ha vitás kérdés nem maradt fenn.” Nyilvánvaló, hogy e rendelkezés betartásához formális – akár konkludens magatartásban megnyilvánuló – szavazást kell tartani.

²² Megjegyzendő azonban, hogy „[a] feladatmegszabás könnyen magába foglalja a teljesítés mikéntjét is, ezzel a miniszteri kompetencia elvonását vagy megsértését, ami még kérdésesebbé teszi a miniszterelnöki kormányban alig értelmezhető miniszteri önállóságot.” Müller György: A második és harmadik Orbán kormány döntési rendjének sajátosságairól, *MTA Law Working Papers*, (62) 2014., 7. o.

²³ Alaptörvény 18. cikk (2) bek.